

En gång i veckan

Den som vill förändra sitt liv får kanske höra att det kräver allt, varje dag.

Swedenborg räknar annorlunda: det räcker att stå emot en gång i veckan, för det är Herren som låter det växa – och han gör det medan vi sover.

Läsningar:

Markusevangeliet 4:26–29:

Jesus sade: "Guds rike är likt en man som sår säd i jorden. Han sover och stiger upp, natt följer på dag och säden kommer upp och skjuter i höjden, han vet själv inte hur. Av sig själv ger jorden gröda, först strå, sedan ax och därefter fullmoget vete i axet. Och när grödan är mogen räcker han genast ut skäran, eftersom skördetiden är inne."

(Översättning: Svenska Folkbibeln 1998)

Läran om livet # 96–97:

När vi strider mot det onda kan vi inte strida annat än som om det vore från oss själva, för den som inte strider som om det vore från en själv, den strider inte alls. ... Man bör känna till att det enbart är Herren som kämpar i människan mot det onda, och att det bara ser ut som att människan strider från sig själv.

En sådan strid är inte svår för oss, så länge som vi inte har lossat alla tyglar för begären, och med avsikt har gett oss hän åt dem, eller om vi med ett förhärdat sinnelag har förkastat Ordets och kyrkans heliga ting. Men annars är en sådan strid inte svår. Så om vi en gång i veckan eller två gånger i månaden står emot det onda redan i avsikten, kommer vi att uppleva en förändring.

(Översättning: Göran Appelgren, 2022)

Oktober i rabatten

Det är början av oktober. Trädgården har inte gett upp än – löven sitter kvar på träden, och det mesta är fortfarande grönt. Men den som har en trädgård vet

vad som kommer. Om några veckor är rabatten brun, det som blommade i juli är nedklippt, och sedan ligger allt stilla till våren. Och ändå är det just nu, i de här veckorna, som trädgårdsmänniskor går omkring där ute med en påse lökar och en planteringspinne, och sätter ner något i jorden som ingen kommer att se förrän i april.

Tänk på det en stund. De sätter lökarna, trampar till jorden, och går in. Sedan händer ingenting på ett halvår. Ingenting som syns. Hela vintern ser rabatten ut som ett misslyckande. Men trädgårdsmänniskan är lugn. Hon vet att hon har gjort sin del, och att resten görs av något annat än henne.

Jag tror att det är så Herren vill att vi ska se på våra egna liv. Och jag tror ändå att de flesta av oss ser på våra egna liv precis tvärtom: vi stirrar på den bruna rabatten och drar slutsatsen att ingenting växer.

Swedenborgs siffror

Läs meningen från Läran om livet en gång till.

"Så om vi en gång i veckan eller två gånger i månaden står emot det onda redan i avsikten, kommer vi att uppleva en förändring."

En gång i veckan. Två gånger i månaden. Det är Swedenborgs egna siffror, och han var en man som räknade noga. Han var bergsingenjör och naturforskare långt innan han blev något annat, och han skrev om själen med samma precision som han hade skrivit om järn och koppar. När han säger två gånger i månaden menar han två gånger i månaden.

Lägg också märke till vad han säger att vi ska göra de gångerna. Vi ska stå emot det onda "redan i avsikten". Helt enkelt: i det ögonblick som frestelsen kommer, och innan vi vet om vi kommer att klara det, bestämma oss för att vi vill något annat. Det är avsikten – inte resultatet, utan riktningen. Och det räcker, säger han, för att "uppleva en förändring".

Hur kan så lite räcka? Svaret står i meningen innan: "Det är enbart Herren som kämpar i människan mot det onda, och det ser bara ut som om människan strider från sig själv." Vi gör vår del, och den är verklig. Men kraften kommer från ett

annat håll. Det är därför två gånger i månaden räcker. Vi är den som sätter löken. Vi är inte den som får den att växa.

Han vet själv inte hur

Jesus säger samma sak med en bild som varje åkerman i Galileen förstod. En man sår säd i jorden. Sedan sover han och stiger upp, natt följer på dag, och säden växer – ”han vet själv inte hur”. Av sig själv ger jorden gröda. Först strå, sedan ax, därefter det fullmogna vetet.

Swedenborg läser den liknelsen rakt in i skapelseberättelsens tredje dag, när jorden för första gången bär grönt. Så här skriver han i Arcana Caelestia:

När väl ”jorden”, det vill säga, människan gjorts på så sätt beredd att hon kan ta emot himmelska frön från Herren och bringa fram något gott och sant, då låter Herren först något som är spätt skjuta upp, vilket kallas ”späd ört”, därpå något som är nyttigare, vilket fröar av sig och kallas ”fröbärande ört”, och slutligen något som är gott, vilket bär frukt och kallas ”träd som bär frukt, vari dess frö är”. ... Herren Själv har funnit för gott att tala om för oss att Han är ”såningsmannen”, att ”säden” är Hans Ord och att ”jorden” är människan.

Arcana Caelestia # 29

Den späda örten. Det är det första som växer i en människa som börjat vända sig till Gud. Den går inte att skörda. Den går inte att visa upp. Men den är grön, och det var brunt förut. Och lägg märke till vad Swedenborg säger några rader längre ner i samma stycke: detta tredje skede, botens tid, ”är som att övergå från skugga till ljus eller från afton till morgon”. Afton först. Sedan morgon. Så räknar Gud dagarna.

Och det blev afton och det blev morgon den tredje dagen.

Första Moseboken 1:13

Häri ligger trösten för den som stirrar på sin bruna rabatt. Det vi gör de där två gångerna i månaden är att så. Allt det andra – stråets tillväxt, axets form, mognaden – sker på ett sätt vi inte ser, medan vi sover och stiger upp, lever vårt

vanliga liv, går till jobbet, bråkar och försonas. Herren vilar aldrig från det arbetet. Vi däremot får vila från det hela tiden.

Smutsen som inte sköljs bort

Men hur är det då med återfallen? Veckan då det gick som det brukar? Swedenborg skriver om det i Gudomliga försynen, och han gör det ovanligt personligt. Han erkänner att han själv länge tänkte fel om saken:

Liksom så många andra i denna värld brukade jag tro att när vårt onda förlåts kastas det bort, som smuts sköljs bort från ansiktet med vatten. Så är det inte. ... De är alla kvar, och när de förlåts efter att vi ångrat oss flyttas de från centrum till sidorna. ... Eftersom vårt onda inte helt tas bort utan bara förskjuts, kan det hända att vi än en gång blir indragna i ont som vi trodde vi lämnat bakom oss.

Gudomliga försynen # 279

Tänk på vad det betyder. Det onda rycks inte upp med roten i ett enda ryck. Det flyttas, lite i taget, från mitten av vårt liv, där det står i fullt dagsljus, ut mot kanterna, där det står i skugga. Och det som står i skugga kan vi snubbla på. Det är ett tecken på att vi fortfarande är människor, och att arbetet pågår. Ett återfall är en vinter, en period då inget syns. Det är varken en dom eller ett bevis på att lökarna aldrig sattes.

Swedenborg har till och med en bild för hur det känns när det går bra. I samma bok jämför han den stilla striden med jäsningen av vin: bottensatsen sjunker långsamt till botten av flaskan, och vinet klarnar.

Varför vägen är smal

Någon invänder: men Jesus säger ju att vägen är smal och porten trång, och att få finner den. Är inte det ett bevis på att det är svårt?

Swedenborg svarar på just den invändningen i Himmels och helvetes, och hans svar är ett av de vänligaste ställena i allt han skrivit:

Att den väg som leder till livet är smal är inte därför att den är svår, utan, som sagt, därför att det är så få som finner den.

Himmel och helvete # 534

Smal, och ändå lätt att gå. Få hittar den, därför att de letar på fel ställe. De letar i det stora – i det heliga livet, i det perfekta året, i föresatsen som ska hållas varje dag från januari till december. Men vägen går genom det lilla. Stycket före beskriver den så här: när något dyker upp som man vet är ohederligt, och som sinnet dras till,

"behöver man endast tänka på att det inte bör göras därför att det är emot de Gudomliga buden" (# 533).

En tanke. I ett ögonblick. Och sedan, säger han, "är det Herren som utför alla de goda gärningarna hos henne".

Ett annat sätt att räkna

Så vad tar vi med oss härifrån? Jag tror att det viktigaste är ett annat sätt att räkna.

Vi räknar våra misslyckanden. De tjugoåtta dagarna i månaden då det gick som vanligt – dem har vi i huvudet, och vi lägger ihop dem. Swedenborg vänder på räkningen. Han frågar efter de två dagarna. De två gångerna då frestelsen kom, och vi tänkte den enda tanke som behövs – det här bör jag inte göra, för det är emot Guds bud – och faktiskt menade det. De gångerna räknas, säger han. De andra sköter Herren.

Pröva det i den vecka som kommer. Pröva att lägga märke till den gången – kanske bara en – då frestelsen kom och ni stod emot redan i avsikten, oavsett hur det gick sedan. Lägg den på minnet som trädgårdsmänniskan lägger löken i jorden. Och ge sedan de andra dagarna till honom som sover och stiger upp med oss, och som låter det växa utan att vi vet hur.

April

I april kommer trädgårdsmänniskan ut igen. Rabatten är fortfarande brun. Men här och var står något grönt och spetsigt som inte fanns där i oktober. Ingen såg när det hände. Det hände ändå.

Så arbetar Herren i en människa. Vi får så. Han låter det växa. Och han vet själv hur.

En gång i veckan. Två gånger i månaden. Det är hela kravet, och i det ryms en hel väg hem.

Amen.